

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 300 Lei. — Șase luni 150 Lei. — Trei luni 80 Lei. — Pentru străinătate un an 600 Lei. Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marți și Vineri

Prețul inserțiunilor: un șir pe 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Comemorarea Sinodului ecumenic dela Niceea

«Comemorațiile nu învie morții. Dar ele scot din colțul lor de nemurire, unde arde înaintea lor numai lumina săracă a recunoașterii din partea celor pațini, chipurile mari ale trecutului și le aduc în lumina făclilor de pomenire înaintea alătoră cari până atunci sau nu știau nimic despre acei oameni sau îi uitaseră. Și poporul întreg pentru care se face comemorația (și nu pentru mortal de câțiva ani sau de câteva veacuri), se simte în adevăr trăind mai puternic în clipele procesiilor, rugăciunilor și cuvântărilor, căci la puterea lui se adaoage atunci, în ceasul de recunoștință, puterea păstrată în scris, așezăminte și fapte, de celui care se pomeneste».¹

Aceste cuvinte scrise cu prilejul comemorării mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi, servească drept orice introducere la acest articol comemorativ și în același timp ca cuvinte de întâmpinare a solemnităților dela Iași, prin care Biserica ortodoxă română face amintirea întâiului sinod ecumenic dela Niceea, care s'a ținut în anul 325, la 19 Iunie anul acesta au fost tocmai o mie șase sute de ani.

Nu este de lipsă să recurgem la desvoltări istorice prea extinse nici la interpretări doctrinale amănunțite, spre a indica dela început marea însemnătate ce se atribuie în de comun acestui celui dintăi sinod ecumenic din partea aceloră cari se ocupă ex professo cu studierea evenimentelor religioase mari și mici din trecutului bisericii creștine.

Sinodul este un fapt primitiv în biserică și decurge cu necesitate din aceasta doctrină: Biserica fiind întemeiată pe un episcopat care reprezintă colegiul apostolesc, autoritatea ei este cu necesitate colectivă, cu alte cuvinte, sinodala.

Eusebie de Caesarea aminteste mai multe sinoade, care s'au ținut în Asia împotriva lui Montan, în decursul veacului al doilea, fără a face abstracție de cel al apostolilor și al bărbatilor apostolești ținut la Ierusalim pentru a hotărî în chestiunea observanțelor iudaice. Chestiunea controverselor pascale reclama în aceeași epocă ținerea mai multor sinoade în Palestina, Roma, Efes, Pont, Mesopotania, Grecia. Ele erau prezidate de episcopul cetății celei mai însemnate sau de cel mai bătrân dintre ei. Inițiativa convocării aparținea aceluia care voia să atragă luarea aminte a fraților săi asupra unei chestiuni,

pe care el o socotea de mare însemnătate. Cei adunați deliberează sub președinția celui pus în fruntea lor și hotărârile aduse n'au lipsă de altă promulgare în afară de cea a episcopilor în bisericile lor respective.

În veacul al treilea sinoadele sunt mai numeroase, în ele se debat chestiuni doctrinale și se aduc canoane disciplinare, ca cele din Africa prezidate de episcopul Ciprian, din Bosra în Arabia, în care Oigen, convins de eroare pe episcopul subordinației Beryllus.

«Dacă ar fi cu puțință ca biserica să piară, erezia, născută în sânul ei, iar cauza moarte. Cum boalele interne sunt cele mai periculoase, dacă biserica n'ar avea remediile eficace, trupul ei plin de viață, supus acestei acțiuni cauzatoare de moarte, n'ar mai fi în scurtă vreme decât un cadavru. Dar din fericire prin țări constituții sale, care a fost episcopala dela început, ea delătură curând din trupul ei acest rău încă în naștere. Asemenea acelor nori întunecați, a căror masă, condensându-se, întunecă razele soarelui și aruncă pe oameni în întuneric, erezia stinge lumina credinței, sub desul întuneric al opiniunilor omenești. Nori fără de apă sau pământ neroditor de bine, ea este o regiune a morții pentru religie. Acest rău, de care nu se îndoiește ereticul din cauza animosității sale împotriva bisericii, este de o realitate înspăimântătoare pentru credincioși. Ea este o, beaură ametoitoare; nenorociți aceia cari își apropie buzele lor de acest pahar plin cu otravă arareori mai revin ei la viață».²

Când mărturisirea unei biserici particulare nu era de ajuns împotriva ereziei, și când ereticul contesta veracitatea acestei mărturisiri a învățăturii creștine primitive, atunci lumea se adresa celorlalte biserici apostolice; mărturisirea lor uniformă constituia criteriul necontestat al învățământului dat asupra chestiunii controversate.

Sinodul ecumenic nu este decât aplicarea regulii de credință bazate pe mărturisirea universală a bisericilor.

Cu privire la caracterul și la condițiunile unui sinod ecumenic s'au răspândit o multime de erori în sinul bisericilor apusene, mai ales latine.

S'a pretins că un sinod, pentru a fi ecumenic, trebuia să fie convocat, dacă nu direct de papa, cel puțin cu consimțământul lui; să fie prezidat de el, sau, în numele său, de legați; să fie confirmat de el sau impus de el întregii biserici.

La aceasta chestiune faptele istorice răspund negativ. Cel dintăi sinod ecumenic dela Niceea a fost convocat de împăratul Constantin; el a avut mai mulți președinți, pe episcopii scaunelor celor mai însemnate; episcopul din Roma trimise doi preoți spre a reprezenta biserica sa, însă acești doi preoți n'au asistat la sinod decât sub titlul de simpli reprezentanți ai unei biserici particulare, asemenea celorlalți membri ai sinodului. Hotărârile sinodului confirmate de Constantin, au fost duse în diferitele biserici de către episcopii, cari luaseră parte la sinod, și dela acceptarea universală și-a primit sinodul caracterul său de ecumenicitate.

Anză la ținerea acestui sinod au dat arianismul și alte controverse.

Marea dispută care s'a încins în veacul al patrulea cu privire la Sf. Treime, este un fenomen care, pregătit de evenimente și desvoltări doctrinale anterioare, trebuia, istoricește vorbind, cu necesitate să se ridice. Nu se străbătuse încă întreg cercul erorii relativ la aceasta dogmă fundamentală a creștinismului. La ereziile cari, păstrând unitatea abstractă a Ființei supreme, tăgăduiau veșnica și neschimbata revelație a lui Dumnezeu și unitatea în trei persoane, se adaoagea una nouă, care, întemeindu-se pe deosebirea personală dintre Fiul și Tatăl, susținea că (este) era o deosebire și'n ființa lor. Deja unii creștini, amăgiți de un fel de filozofie platonice, sau lăsându-se duși prea departe în polemica lor împotriva aceloră, cari tăgăduiau deosebirea personală, sau întrebuintând în sfârșit, fără a se gândi bine și fără intențiune rea espresii puțin potrivite, au estins distanța dintre Tatăl și Fiul, au reprezentat pe acesta ca pe o creatură și au vorbit despre un început al existenței sale, în virtutea voinței Tatălui său. Este adevărat că Dionisie de Alexandria retractase erorile în care căzuse altădată în această privință și s'a rostit absolut în înțelesul Bisericii; dar se părea că, puțin în urma lui, un alt dascăl al Bisericii, preotul Lucian, propoveduia la Antiohia numeroșilor săi ucenici niște doctrine cari n'aveau nevoie decât de o desvoltare dialectică spre a le împotrivi dogmei bisericești ca pe una din ereziile cele mai primejdioase și cele mai încăpăținate.

Unul din ucenicii lui Lucian, învățatul și spiritualul, dar și mândrul și presumpțuosul Arie, preot în Alexandria, a

¹ V. N. Iorga, *Viața și faptele mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi*. Biblioteca populară «Minerva» București, 1907, pag. 5.

² Claude Fleury, *Histoire ecclésiastique*.

³ V. Histoire de l'Eglise, par I. Doellinger.

adus aceasta învățătură la desvoltarea ei deplină. Conținutul învățăturii sale este: Fiul nu este născut din natura Tatălui, ci este creat din nimic; El există, este adevărat, înainte de crearea lumii și înainte de începutul timpului, dar existența sa nu este eternă; El este deci deosebit de Tatăl în ce privește ființa sa și se găsește pe aceeași linie ca și creaturile, pe cari le precedează cu toate acestea, pentru că Dumnezeu care a creat toate lucrurile n'a creat timpul decât prin mijlocirea sa, și acesta este motivul că El se numește Fiul lui Dumnezeu și Cuvântul. Ca creatură, Fiul este desăvârșit, și se asemănă cu Creatorul. Dar cum El a primit toate ca un dar din grația Tatălui; cum odăta El nu era, El este despărțit de ființa și de mărirea cea veșnică a Tatălui printr-o prăpastie fără sfârșit; El nu e cel puțin în stare să conceapă această Ființă, și n'are despre ea decât o cunoștință nedesăvârșită. Voința sa este deci dela început nestatornică, capabilă să facă binele ca și răul, ca și cea e tuturor creaturilor raționale; este adevărat că, comparativ cel puțin, El este scutit de păcat, dar nu din firea sa, ci din bună întrebuințare a voinței sale, și Tatăl, văzând de mai înainte că El va stăruî în bine, i a dat asupra tuturor celorlalte creaturi cea adevrednicie și cea superioritate, pe care le-ar fi dobândit mai târziu ca recompensă a virtuților sale. Pentru acest motiv, deși l se dă numele de Dumnezeu, El nu este în realitate, însă el n'a fost îndumnezeit decât în înțelesul, în care oamenii, ridicându-se la un înalt grad de perfecțiune morală, pot și ei să se împărtășească de prerogative dumnezeiești. Trebuie prin urmare a respinge în mod absolut ideea unei nașteri a Fiului din ființa Tatălui; căci aceasta ar da să se creadă, că El emană din Ființa supremă și că prin urmare aceasta ar fi supusă împărțirii și schimbării.

Aceasta învățătură, în raport cu cunoștințele superficiale și cu ideile semi-păgânești ale celor mai mulți dintre aceia cari își dau atunci numele de creștini, atacă întreg sistemul adevărilor fundamentale ale Creștinismului. După aceasta învățătură nu se intrupase (făcuse om) Dumnezeu spre a răscumpăra neamul omenesc, ci o creatură supusă schimbării îndeplinește aceasta. Adevăratul creștin căruia credința în Omul-Dumnezeu Isus Hristos, singurul mijlocitor dumnezeesc, îi deschidea calea spre Dumnezeu, și îi oferea mijloacele de a se uni intim cu El, se vedea, prin această învățătură, cari îi reprezenta pe Mântuitorul său și pe Mijlocitorul său ca fiind tot așa de depărtat de ființa lui Dumnezeu cum era și el, în acea separare fără de margini, care exista, în religia păgână între Divinitate și între om, și în felul acesta Dumnezeu devenea din nou inaccesibil pentru Dânsul.

Disputa izbucni când Arie atacă pe față doctrina episcopului său Alexandru, relativă la eternitatea nașterii Fiului din Ființa Tatălui și la identitatea naturii sale cu cea a Tatălui. După diferite încercări fără rezultat în scopul de a-l face să retracteze erorile sale, el fu depus și excomunicat împreună cu numeroșii săi aderenți în 321, într'un sinod ținut la Alexandria și alăutit din o sută de episcopi. În timp ce Alexandru primia din toate părțile asigurarea, că pătura sa față de Arie era aprobată de toată lumea și că învățătura sa era cea a Bisericii, dascălul eterodox a știut să-și câștige aprobarea

și protecția mai multor episcopi orientali, așa Eusebie din Nicomedia, Paulin din Tyr, Atanasie din Anazarba, și alții. Unii, într'adevăr, împărțeau în întregime părerea sa, alții s'au lăsat amăgiți de o espunere în care el îndulcea învățătura. Zicând că Fiul este o creatură scoasă din neant, el prelindea că trebuia a excepționa numai admiterea unei materii preexistente sau a unei emanațiuni din ființa lui Dumnezeu; că El a fost născut din voința Tatălui mai înainte de toți vecii ca un Dumnezeu desăvârșit, unic, neschimbat (nu după ființa sa, ci prin voința sa, pe care Dumnezeu a cunoscut-o de mai înainte). Învățul Eusebie de Caesarea mijloci și el pentru Arie, care, între acestea, își scrisese Thalia, fiind lângă prietenul său, episcopul Nicomediei. Un sinod ținut în Bitinia, aproabă învățătura sa; disputa se atăță din zi în zi tot mai mult, câștigă toate clasele poporului, până și păgânii ridicau pe creștini pe scena teatrelor lor. Cu toate acestea Constantin devenise împăratul Orientului în 324. În principiu, el credea că va putea pune capăt acestei dispute pe calea împăcării, trimițând pe Ozie, episcopul Corduvei, și scriind o scrisoare, în care da acestor neînțelegeri numele de dispute zadarnice și nefolositoare.

Accasta încercare a fost zadarnică; căci într'un nou sinod, întrunit la Alexandria, sentința rostită împotriva lui Arie și a învățăturii sale, fu confirmată în prezența și cu consimțământul lui Ozie.

Constantin convoacă atunci un sinod ecumenic la Niceea (325).

În această adunare respectabilă, care se compunea din 318 episcopi, cei mai mulți din ei Orientali, nu se găseau decât cam douăzeci și doi episcopi arieni. În discuțiile pe care sinodul a avut să le susțină împotriva lui Arie și a partizanilor săi, lumea s'a convins deose necesitatea de a opune sofismelor lor exorisiile cele mai clare și cele mai puțin equivoce pentru a determina tot ceea ce se ține de învățătura Bisericii. Din aceasta cauză s'a adăos la Simbol, care fusese restituit de Eusebie de Caesarea, că Fiul este adevărat Dumnezeu, născut și nu făcut, și de a eiși ființă cu Tatăl. Unii, ca și însuși Eusebie, găsiră de cuviință să subscrie Simbolul, dând, în felul lor, expresiunilor celor mai clare o interpretare sofistică și nerățională. În sfârșit împăratul care asista la sinod, amenințând cu depunerea și cu trimiterea în exil pe aceia cari n'ar admite simbolul, șaptezecize episcopi, cari, la început, se opuseseră acestei rânduieli, încă îl subscriseră. Arie și cei doi episcopi din Egipt, Teonas și Secundus, au fost singurii, cari au refuzat să l subscrie. Constantin îi exila în Ilyria, și trei luni în urmă fură exilați la rândul lor și Eusebie din Nicomedia și Teognis din Niceea.

Unul din cele două motive de căpetenie ale convoării sinodului dela Niceea, adevă cel mai însemnat, după eresia lui Arie, a fost chestiunea pascală agitată de vreme îndelungată. Bisericele din Siria și din Mesopotamia urmau practica Iudeilor, și sărbau Paștile în a patruzecizea zi a lunii, fără considerare dacă era o Duminică sau nu era. Toate celelalte biserici serbau Paștile Duminică.

Toți părinții fură de acord, după ce au cercetat cesiunea ca să se observe Paștile în aceeași zi, căci era scandalos lucru să vezi pe unii postind și întristați, câtă vreme alții erau cuprinși de bucurie. Ziua Paștilor fu fixată în Duminică imediat urmă-

toare lunii pline cea mai apropiată de equinoctiul de primăvară, pentru că era sigur că Domnul nostru a înviat Duminică care a urmat după Paștile Iudeilor.

Sinodul s'a ocupat și de schisma meletiană care turbura Egiptul de mai mulți ani, și întârea partida ariană. Meletie a fost tratat cu indulgență: l s'a dat voie să rămâie în cetatea sa Lycopolis, însă fără nici o putere, nici de alegere, nici de hirotonire, nici de a merge în vederea acestora, la sate sau la orașe. Cât privește pe cei hirotoniși de dânsul, ei pot rămânea în funcțiunile gradelor lor, numai cât cei hirotoniți de Alexandru, episcopul Alexandriei, au prioritatea.

După ce a terminat cesiunile de credință și de unitate a bisericii, sinodul a făcut mai multe canoane sau legi generale de disciplină pentru îmbunătățirea moravurilor, care se slăbiseră în decursul persecuțiilor.

Cățiva episcopi făcură propunerea să se oblig: episcopii, preoții și diaconii să se despărță de femeile lor după hirotonisire și să trăiască în celibat. Episcopul Pafnutie se ridică cu putere împotriva acestei propuneri zicând: «Nu trebuie să se pună un jug atât de greu clericilor, nici preoților, căci nunta e cinstită și patul nupțial neprihănit; că o prea mare asprime ar putea fi vătămătoare bisericii; că nu toată lumea e în stare a păzi o înfrânare atât de perfectă; și că femeile n'ar păzi toate castitatea; că era de ajuns ca acei ce fuseseră admiși în cler, să nu se mai însoare a doua oară, după vechea tradițiune a bisericii, fără să se obligie ceice se însuraseră fiind laici a-și părăsi femeile». Din cele douăzeci de canoane primite de sinod, unele privesc pe clerici, altele hirotonia și iurisdicțiunea episcopilor, altele iarăși regulează privilegiile marilor scaune episcopale, sunt mai multe care se ocupă de pocăință, de noviați și de sectatorii lui Pavel de Simosata.

Când facem pomenirea actelor întâiului sinod ecumenic ne amintim în același timp de viața, de virtuțile sfinților Părinți ai acestui sinod, precum și de sfântul lor zel pentru păstrarea învățăturii creștine în toată curățenia ei.¹

Sinodul ecumenic al sf. Părinți dela Niceea a fost un sinod ecumenic de virtuți și de perfecțiuni creștine. Acolo se găseau zelatorii credinței și apărătorii ortodoxiei; acolo se găseau mărturisitori, sfinți, taumaturgi; acolo se găseau bărbați înțelepți, nu prin ei înșiși, ci lumați de înțelepciunea lui Hristos; se găseau Părinți Purtători de Dumnezeu, cari erau Teofori, potrivit cu expresia denumire a bisericii.

Se găseau zelatorii credinței și apărătorii ortodoxiei. Îndată ce aflară că credința cea adevărată era amenințată de învățăturile pline de o falsă înțelepciune, ale unui eretic plin de viclenie, atunci la glasul lui Constantin, *celul deopotrivă cu apostolii*, toți se duseră în cetatea Niceei. Cei mai mulți din ei erau încărcăți de ani, ajunși la bătrânețe adânci; dar pentru aceea nimic n'a fost în stare să-i reție de a merge, căci credința lor nu îmbătrânise încă. Mulți dintre ei purtau încă urmele proaspete din ranele primite pentru numele lui Hristos; dar ranele nu-i putură ținea pe loc, căci ei socoteau sănătatea lor în explicarea cea adevărată a credinței

¹ V. Socrate Scolasticul. Istoria bisericească. Cartea I, cap. 11.

² Sermons d'Amphitheatroff.

Mai mulți dintre ei erau atât de săraci, încât n'aveau nici cai, nici trăsuri; însă ei făcuseră calea pe jos dela Răsărit, ca și dela Apus, și dela Miază-zi, spre locul destinației lor, grăbindu-se să sosească, fără considerare la lungimea călătoriei; căci ardoarea credinței îi făcea ușori: mai ușori decât vulturii, și mai tari decât lei.

La sinodul din Niceea erau mărturisitori și luptători (ai credinței ori pentru credință). Aceștia din urmă își petreceau viața lor întreagă în muncă, în post, în rugăciuni pentru ei înșiși și pentru toată lumea; mărturisitorii credinței și pentru credință, fără teamă, și îndurând cele mai îngrozitoare chinuri; fără milă față de ei înșiși și față de trupul lor, ei erau foarte compătimitori și jertfeau totul pentru binele altora, dacă acesta era întemeiat pe credință și pe virtute. «Să fii lipsit de tot ce am, zicea unul din Părinții sinodului, numai să mi se lase credința în toată curățenia ei. Să mi se scoată ochiul drept, singurul care mi-a rămas în urma prigonirilor lui Dioclețian; să mi se taie o mână sau un picior, dar să nu se explice greșit nici un singur adevăr din adevăruile credinței mele».

Părinții sinodului ecumenic erau taurmaturgi, ca sfântul Nicolae, sfântul Spiridon, Iacob din Nizibi; acești facători de minuni înviau morții, vindeau pe cei bolnavi, linișteau furtunile pe mare, porunceau stihului lumii.

La sinodul din Niceea se găseau oameni cari își consfințiră întreaga viață lor studierii adevărilor credinței creștine; erau dascăli cu cunoștințe vaste în știința creștină, și censori aspri ai rătăcirilor vechiului lor, cum erau: Ozie din Cordova, marele apărător al ortodoxiei, Atanasie cel Mare, supranumit ciocanul Arienilor, Eustatie din Antiohia, care după Ieronim, era trompeta de luptă împotriva aceluiași eretici arieni, și mulți alții.

Nu mai ce e drept: «acest sinod este cel mai renumit și cel mai demn de respect, ce s'a ținut vreodată».

I. Belențu.

Investirea patriarhului nostru se va face Duminică în 1 Noembrie 1925, după un program ce se va alcătui din partea I. P. S. Sale patriarhului Miron și d-l ministru al cultelor Al. Lăpădatu. La festivitate vor participa patriarhii Constantinopolului și Ierusalimului, precum și reprezentanții bisericilor ortodoxe: sârbi, bulgară și polonă.

Distincție. Regele Fouad al Egiptului a conferit I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului marelă cordon al Nilului.

Sesiunea parlamentară începe în 15 I. c. Prin mesaj se anunță următoarele proiecte de legi: Codul muncii, camerele de muncă; legea băuturilor spirtoase; reforma învățământului particular și secundar; bugetul general al statului pe 1926, și: reforma electorală. Se mai anunță prin mesaj: sporirea salariilor pentru ofițeri și pentru funcționarii statului.

Alegerile eparhiale. În vederea alegerilor eparhiale, care se fac în cursul acestei luni, I. P. S. Patriarhul Miron a adresat clerului și poporului bisericilor ortodoxe din eparhia Sa un apel în care spune:

Clerul și fruntașii bisericii trebuie să-și dea toată silința și să străluască. În aceste adunări să intre fără deosebire de vederi și grupări politice, fără deosebire de clasă sau ocupație, toți fruntașii bisericii noastre, cari au ținut și țin cu credință și cu fapta la biserică și la așezămîn-

tele ei, și oferă garanție că vor contribui și în viitor la propășirea bisericii. În acest chip se va dovedi că biserica este a tuturor fiilor ei, că dorește să-i îmbrățișeze pe toți deopotrivă și să-i cheme la muncă frățescă pentru binele celei mai însemnate instituțiuni a neamului și a țării. Și atunci, în mod firesc, vor sta toți alături ca frații și vor contribui din aceste locuri de pașnică și potrivită muncă să ridice biserica și așezămintele ei la înălțimea dela care să resfiră razele ei de lumină, de căldură și de iubire asupra tuturor acțiunilor individuale și obștești ale credincioșilor ei.

Serbările dela Iași

— Comemorarea Sinoadelor dela Niceea și Iași. — Inaugurarea palatului de justiție —

Duminică și Luni s'au făcut merile serbări dela Iași în ființa de față a Familiei regale, a înaltului cler, a membrilor guvernului și a altor înalți demnitari de stat, precum și a delegațiilor de cetățeni din toate unghiurile țării.

S'a sărbătorit inaugurarea palatului administrativ și de justiție, re construit complet, una din cele mai monumentale clădiri din țară.

Palatul artistic și imponent a fost vechea reședință domnească a Moldovei.

S'a mai sărbătorit, de către înalții reprezentanți ai bisericii ortodoxe, în frunte cu Regele tuturor românilor, comemorarea marelui Sinod dela Niceea de acum 1600 ani, și Sinodul dela Iași din 1642, ținut pe vremea lui Vasile Lupu.

Au sosit la Iași: II. PP. SS. LL. Miron, mitropolitul Nicolae al Ardealului, Nectarie al Bucovinei, arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, PP. SS. LL. episcopii: Vartolomeu al Râmnicului, Lucian al Romanului, Iacob al Hușilor, Nicolae al Clujului, Roman al Orăzilor-Mari, Iosif al Caransebeșului, Nichita din Curtea de Argeș, Visarion din Bălți, Ghenadie din Buzău, Cozma din Galați, Ipolit din Rădăuți, Iustinian din Izmail, G. Iorgie al Aradului, arhierul Fiaret dela Caransebeș ș. a.

I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei a alcătuit următoarea sfântă rugăciune, în vederea inaugurării palatului de justiție:

«Doamne, Dumnezeul nostru, izvor al dreptății, care ai iubit dreptatea și ai urât fără de lege; care, zidindu-ne pe noi după chipul și asemănarea Ta, ai sădit în inimile noastre seeta dreptății, dorul de a da fiecăruia ce i se cuvine; călăuză sigură și nemincinoasă a faptelor noastre. Chip și icoană a dreptății Tale celei sfinte și negrăite, care în înțelepciunea Ta nemărginită și voința Ta a tot sfântă, ai binevoit a porunci ca toate să le facem într-o dreptate; care prin glasul psalmistului ai zis: mia și adevărul s'au întâmpinat, dreptatea și pacea s'au îmbrățișat (Psalm 85/12); care plămăduind pe oameni pentru o împreună viață, ai pus peste ei dragătorii care să-i cârmuiească și să-i judece după dreptate, căci dreptatea e temelie tuturor cârmuirilor; de aceea prin glasul Proorocului Tău ai zis: acei oameni sânt urâți de rege, cari lucrează nelegiile, căci în dreptate stă țaria popoarelor. (Prov. VI 12 v.) ear prin glasul fiului Tău și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ai făgăduit că vei împărtăși între oameni și între popoare dreptatea Ta cea sfântă prin cuvintele: «Fiul omului va veni întru slava Tatălui său, cu înțelesul că va veni întru slava Tatălui său, cu înțelesul că va veni întru slava Tatălui său, cu înțelesul că va veni întru slava Tatălui său; aceasta ca răsplătă dreptății și veșnică pentru faptele noastre».

Insuți împărate al dreptății, binecuvintează și sfintește lucrul acesta, în care judecătorii neamului nostru, vor împărtăși dreptate poporului, după legile țării, potrivit cu poruncile și învățăturile Tale.

Dă-le, Doamne Duhul Tău cel sfânt, și, după porunca Ta, să nu caute la fața oamenilor, ci să facă dreptate tuturor, fără deosebire: și săracului, și văduvei, și orfanului.

Fă cu puterea Ta, ca în acest așezământ sfânt al dreptății, să domnească dreptatea Ta, să slujească de pavăză și de întărire a neamului nostru românesc.

Sălășluiește-te în inimile judecătorilor noștri ca să li se ușureze povara slujbei lor celei sfinte, și-i binecuvintează pre danșii, dându-le sănătate deplină și putere de muncă, ear pre noi toți ne miluește. Amin».

În prezența Suveranilor, a Principilor Moștenitori, a d-lor miniștri, a reprezentanților autorităților, și a unei numeroase asistențe, a avut loc d. a. la Mitropolie sedința solemnă de deschidere a Sinodului comemorativ.

Cel dintâi cuvânt a fost a mitropolitului Pimen al Moldovei.

I. P. S. Sa a zis următoarele:

Venirea de acum a MM. VV. la Iași, are pentru noi o deosebită și mare însemnătate, căci: azi dăminată, ați prezidat solemnitatea inaugurării Palatului Justiției, adică acelui așezământ, în care ca într'un Altar sfânt de către sacerdoții legali, în numele legii și a Majestății Voastre, se va împărtăși dreptatea, care garantează trănicia țării și domnia legilor; iar acum, adunați aici în Mitropolie prezidați solemnitatea celui dintâi sobor, sau adunări a ierarhilor bisericii creștine, petrecut acum sasesprezece sute de ani la Niceea (325) care eveniment să sărbătorește de toată lumea creștină.

Dar, Majestate, noi românii, odată cu această sărbătoare a bisericii, mai sărbătorim un eveniment petrecut la Iași, însă de mare însemnătate pentru întreaga biserică creștină, adică: avem a sărbători amintirea Sinodului ținut în 1642 aici la Iași, în biserica Trei Ierahi. — Sala Gotică — pe vremea evlaviosului Voevod al Moldovei, Vasile Lupu și a Mitropolitului Varlaam, la care s'a discutat cuprinsul cărții «Mărturisirea Ortodoxă» alcătuită de Petru Movilă, Mitropolitul Kievului, moldovean de neam din familia domnitoare a Movileștilor, la care au luat parte mulți ierahi — până și dela Patriarhie.

Cartea aceasta, a devenit, cu vremea, obligatorie pentru întreaga biserică ortodoxă.

Și mai avem de amintit și Sinodul — sau adunarea bisericească, ținută tot la Iași, în anul 1600, în timpul scurtei domnii a lui Mihai Viteazul, ca stăpânitor al Moldovei, după ce cuprinsese și Ardealul.

La acest Sinod s'au hotărât prerogativele celor trei mitropolii românești, adică: a Mitropoliei Ungro-Vlahiei, a Moldovei, și a Ardealului — din Așa Iulia, înființată de Viteazul Voevod.

În vremea glorioasei Voastre domnii, s'a realizat gândul marilor noștri voievozi: unitatea neamului și a sfintei noastre biserici ortodoxe. Și sântem fericiți a vă vedea aici la Iași, cu întreaga și Augusta Voastră Familie, prezidând această sărbătoare bisericească în care se comemorează aceste mari și însemnate evenimente ale vieții creștine, petrecute în vremuri așa de departe.

Sinodul dela Niceea, a fost ținut pe vremea și sub oblăduirea Împăratului Constantin cel Mare. Amintirea acestui mare sobor bisericesc este și amintirea Sinoadelor dela Iași, este amintirea marilor voievozi: Vasile Lupu și Mihai Viteazul.

Adunarea de azi a ierarhilor bisericii ortodoxe române, aici la Iași, în anul mântuirii 1925, va rămânea în analele istoriei bisericii noastre naționale unificate și a țării noastre întregite strâns legată de Augusta persoană a Majestății Voastre și de vremurile mari și glorioase în care ați domnit și s'au realizat gândurile adânci ale neamului românesc.

Di Al. Lăpădatu, ministrul cultelor și artei, a rostit următoarea cuvântare:

E pentru întâia oară după înălțuirea unității politice a neamului românesc și după consacarea. În forme legale, a unității vieții sale ecleziastice, că Sf. Sinod se întrunește în sesiune extraordinară, să comemoreze, în chip festiv, un însemnat eveniment din începuturile Bisericii creștine: a 1600-a aniversare a primului ei Sinod ecumenic, dela Niceea, cel mai important, de sigur, prin hotărârile și urmările sale, din câte asemenea sinoade s'au mai ținut de atunci încoace.

Împrejurările mai puțin prielnice în care se găsesec și trăsc azi amintirea bisericii ale Răsăritului au făcut ca ele să nu poată sărbători împreună această aniversare a întregii lumi creștine, așa după cum se proiectase și după cum se nădăjduia încă la începutul anului printr-o mărșă și impunătoare manifestare de solidaritate spirituală a drept credincioșilor lor.

În astfel de situație, Biserica ortodoxă română, care a avut norocul și fericirea să-și vadă realizată, tocmai în acest an festiv al creștinătății, atât unitatea sa de organizare, cât și înălțarea sa la rangul de Patriarhie, nu putea lăsa să treacă acest prilej, fără să nu aducă pri-

nosul său de admirație și de venerație memoriei celor 318 sfinți și părinți cari, la chemarea împăratului restaurator al unității politice a statului roman, au știut, prin zelul lor apostolic și marea lor înțelepciune, să restabilească, acum 16 veacuri, la Niceea și unitatea credinței atât de zdruncinată atunci, în Biserica lui Hristos.

Și a ținut să facă această serbare comemorativă, aci la Iași, în orașul atât de frumos și glorioasă amintiri istorice, ca un omagiu adus străvechii Mitropolii a Moldovei și Sucevei, în sânul căreia s'au mai întrunit pe vremuri două sinoade, din care unul, cel dela 1642, trece de însemnătatea unui sinod local, întrucât, cu participarea reprezentanților Bisericii grecești și a celei rusești, a discutat și aprobat, într-o vreme când lucrul se împunea cu o necesitate a întregii lumi creștine din Răsărit, «Mărturisirea ortodoxă» a marelui ierarh, organizator al bisericii ruse, moldovanul Petru Movilă din Kiev din neamul Voezilor noștri cu același nume.

Manifestațiunea aceasta a Sf. Sinod are însă pentru noi, nu numai un sens comemorativ, istoric, ci și unul actual, simbolic, pecetluit prin prezența la festivitate a tuturor conducătorilor, ierarhilor bisericilor române de sub fostele stăpâniri străine: de a arăta, ca și odinioară membrii sinodului dela Niceea, că după restaurarea unității politice a statului, restabilirea unității Bisericii sale a fost, pentru acești ierarhi, o chestiune de conștiință pe care cu dragoste și înțelegere au știut a o realiza într-un consens de înaltă valoare morală și națională.

Pentru acest cuvânt ea va rămânea încrestată în cronică acestui generos oraș, ca o dată mai mult la vaza mării și va constitui în viața Bisericii noastre naționale un act de afirmare a voinței sale de a păstra în rosturile fălăntice ale neamului, ca și în raporturile din afară ale popoarelor de aceeași credință, rolul pe care-l dă prestigiul trecutului, însemnătatea prezentului și perspectivele viitorului.

Iată de ce guvernul țării, prin glasul meu, se închină cu respect și venerație, înaintea înalților demnitari ai bisericii noastre, și ține a mărturisii și din prilejul serbării de astăzi, că cinstește și prețuiește această biserică ca pe cel mai puternic și sigur sprijin prin care statul român, precum în trecut așa și în viitor, își va putea îndeplini misiunea sa în aceste părți ale lumii întru lauda și gloria lui Dumnezeu, a credinciosului său popor, a Regelui României întregite și a mării noastre Case domnitoare.

Cuvântarea I. P. S. Patriarhului Miron

Prezența Maiestății Voastre, ca Rege azi a celui mai numeros popor ortodox în mijlocul tuturor ierarhilor bisericii sale și a această sedință festivă a Sfântului Sinod, ne reamintește cea mai strălucită parte din tabloul Sinodului dela Niceea, unde împăratul Constantin cel Mare sta în fruntea celor 318 ierarhi adunați din toată lumea creștină de atunci mult timp unitară în credință, sfătuindu-se cu ei asupra consolidării creștinismului, fiind ferm convins că creștinismul a devenit temelia puternică a imperiului său. «Prietenilor» — le zice el vladiciilor adunați. — At ncia voi vedea dorința mea împlinită, când voi vedea unite inimile tuturor și înțelegerea cu pace, pe care voi — unșii lui Dumnezeu — aveți datorita a propovădui și altora.

«Deci... deslegați toate nodurile înțelegerii cu legi de pace, prin ceea ce veți face lucrul cel mai plăcut lui Dumnezeu, ear mie — împreună cu voi slujitor — îmi veți pregăti o nespă de mare bucurie».

Istoria se repetă. În Sinodul dela Niceea Sfinții părinți au împreunat pentru prima dată un calendar pentru a ușura prăznuirea sărbătorilor și a sfinților. Au acceptat calendarul păgân al împăratului Iuliu Cezar, făcut cu 46 ani înainte de nașterea lui Hristos. Și — având acum un calendar — au pus capăt anomaliilor de a serba chiar și sfintele Paști la diferite date, firmând după provincii și popoare viața creștină, care trebuie să fie nu numai sfântă și apostolică, ci și «una» — și punând capăt la multele confuzii și neînțelegeri dintre creștini pentru diferența de calendare...

De astăzi parte curente sociale noi, concepție noi de filosofie materialistă, conturbă și azi liniștea vieții oamenilor și a țărilor, cauzând a înlocui ordinea socială și a îndrepta nedreptățile sociale nu cu instituții probate și logice, ci cu vederi efemere fără torța de coesunne și de armonie a claselor, înlocuind cu ură și răsunare

iubirea cea atât de binefăcătoare pentru orice progres.

Prezența Maiestăților Voastre și a întregii Familii Regale între ierarhii țării este o nouă dovadă că — întocmai ca împăratul Constantin cel Mare — recunoașteți necesitatea bisericii pentru salvarea intereselor superioare ale țării, mai ales în aceste zile, precum fac aceasta alte capete încoronate din alte țări ale Europei.

Deci evanghelizarea multămint prin introducerea și intensificarea învățământului religiei creștine în toate școlile și pe toată linia este și o înaltă necesitate de stat, neuitându-se mai ales și clasele superioare de fete, când se formează caracterul viitoarelor mame, care sânt și vor rămânea în veci cele mai neîntrecute educatoare ale generațiilor de mâine.

Precum la Niceea a bruiat credința asupra științei și a curentelor de filosofie, care nu dau sufletului omenească liniștea și mângâierea necesară, așa nădăjdum că tot credința — Celuice a propovădui iubirea evanghelică dintre toți oamenii — va readuce lumea înrăutățită și înălțătă cărși în ogorul unei munci pașnice, care să-i asigure progresul.

Comemorarea Sinodului dela Niceea a scos în relief crezul Niceopolitan, pe temelia căruia toți creștinii au mărturisit multe veacuri aceeași credință.

Creștinismul a fost unitar.

Mai târziu unii s'au abătut dela originalitatea lui, decretând înolri pe care nu le accepta întreaga creștinătate, alții s'au abătut dela el de tot, căzând în raționalism, care i-a firimit în peste 300 secle.

Cine urmărește mai de aproape mișcările religioase mondiale, acela va constata, că în anii din urmă o nouă însuflețire se simte în lume pentru a reveni la vechea unitate a creștinătății.

Privind cu asemenea nădejdi — resuscitate de amintirea celor petrecute în Sinodul dela Niceea — spre viitor, mulțămesc în numele întregului Sf. Sinod Maiestăților și Atelelor Voastre pentru marea cinste de a înălța prestigiul Bisericii și de a arăta tuturor marelui ei ost, prin participarea la această sedință festivă, și declar și din parte-mi această scurtă sesiune sinodală deschisă.

Cuvântarea M. S. Regelui

Creștinesc și înălțător lucru s'a făcut împreunându-se astăzi aici pomenirea Sinodului I dela Niceea cu amintirea soborului adunat la Iași în prea frumoasa mănăstire a lui Vasile Lupu Voevod, acel puternic apărător al Bisericii, prin îngrijirea celor doi cinstiți fii ai Moldovei: Marele Mitropolit al Chieului Petru Movilă și înțeleptul cărturar Varlaam, Mitropolitul Moldovei.

Cu drept cuvânt ați vrut să arătați prin aceste serbări, marea acelei însemnat moment din istoria bisericii creștine când s'a statornicit unitatea credinței, precum și partea de contribuție a bisericii române în lupta pentru buna îndrumare a creștinătății în Răsărit. Biserica a luminat și a mângâiat sufletele în cursul secolelor, întărind tot odată prin activitatea sa ideea de ordine și disciplină, care dă putere temeliei statelor. Iar poporul român, peste care au bătut atâtea valuri ale păgânătății, sub aripel Bisericii, și a adăpostit ființa și caracterul național.

Va mulțămesc dar că Mi ați dat prilejul să luăm și noi parte la această însemnată sedință a sfântului Sinod al Bisericii române, pentru că rândul Nostru să preamărim aceste fapte sfinte din trecutul bisericii creștine.

Și fiindcă slujitorii bisericii, se roagă în toate zilele pentru unirea credinței, iar în fața altarului zic: Pace tuturor, atunci când binecuvintează poporul, să nădăjdum că amintirea unor timpuri, în care toată creștinătatea era unită, va scoate la iveală din adâncul sufletelor noastre, iubirea care unește inimile și sporind izvorul de fapte bune aduce împăcarea în lume, după legea dată nouă de Mântuitorul Isus Hristos.

Iar amintirea faptelor bune și frumoase ale înaintașilor noștri să ne dea îndemn pentru păstrarea a tot ce avem bun din moși, strămoși, pentru întărirea familiei, a școlii și a bisericii, căci altfel am rămâne dezarmați sufletește în fața vânturilor de patimi și neorânduiri.

Mulțumind Atotputernicului, că ne-a învrednicit a prăznuir astăzi această sărbătoare, să l rugăm cu umilință să coboare asupra-ne harul său, înălțând în sufletele noastre duhul păcii și al frației, iar Biserica să fie cetatea neînvingătoare.

După ridicarea ședinței din catedrală, în viații au trecut în palatul mitropolitan, unde s'a ținut o recepție.

La ora 7-30 seara Familia regală a părăsit Iașul, plecând la București.

Ziua de Luni a fost rezervată serbărilor religioase cu ocazia comemorării Sinodului ecumenic dela Niceea și a Sinodului dela Iași ținut în anul 1642.

La ora 9 dimineața tot clerul, autoritățile și mii de cetățeni se aflau adunați la biserica Sf. Spiridon. Se formează un cortegiu strălucit în frunte cu I. P. S. Patriarhul, toți mitropoliții, episcopii, arhierii și sute de preoți. La acest impunător cortegiu se atașează șefii autorităților și mii de cetățeni din toate straturile societății.

În sunetul clopotelor tuturor bisericilor din oraș și a cântecelor religioase, executate de corurile catedralei și ale diferitelor instituții, cortegiul străbate străzile Uirae, Piața Unirea, o parte din Cuza Vodă și o parte din Ștefan cel Mare până la Mitropolie.

La catedrală I. P. S. Patriarhul, asistat de mitropoliții și episcopii, oficiază o slujbă religioasă care durează o oră. Urmează conferința P. S. Sale episcopului Vartolomeu al Râmnicului, ca delegat al Sf. Sinod, și o altă serie de frumoase cuvântări, demonstrându-se pe larg binefacerile ce au rezultat pentru biserica creștină din deciziunile luate la primul Sinod ecumenic dela Niceea și la marele Sinod dela Iași din anul 1642.

Cu trenul de seară I. P. S. Patriarhul, mitropoliții, episcopii, arhierii și mulți alți preoți au plecat în pelerinaj la mănăstirea Secu, unde s'a săvârșit parastas la mormântul înțeleptului mitropolit Varlaam.

Despre excursiunea la locurile sfinte a pelerinilor noștri scrie *Libertatea* din Oraștie, în nrul său din 8 Oct. a. c., următoarele:

Care e creștinul, care nu ar dori din toată inima lui, să vadă măcar odată în viața sa Mântuitorul nostru Isus Hristos și biserica de deasupra sfântului mormânt, zidită acolo de evlavia închinătorilor Lui de peste tot pământul? Sa vezi drumul ce duce la Golgota, pe care înaintând cu greaua Cruce pe care avea să fie răstignit, a căzut plin de sudoare, de a trebul să vie ceice îl iubeau pe el, să-l ajute a și-o duce... Și să vezi muntele răstignirii lui, Golgota... Să vezi ușițele nenorocitului Ierusalim, pe care ca azi Isus a fost primit de mulți mea norodului evreesc cu fiori și cu stălpări și cu haime așternute pe jos, pentru ca același norod peste 4 zile să urle: «Răstignește-l! Răstignește-l pe el!»... Să-ți atace de vazut, pentru o inimă credincioasă, în Ierusalim... De aceea luminat a fost gândul I. P. S. Mitropolit Nicolae dela Sibiu, când s'a hoiarât să chemă și sa conducă însuși, pe acei credincioși, cari ar dori să vadă Locurile sfinte.

Moartea profesorului I. Ursu. La Brașov a încetat din viață, în 6 I. c., profesorul universitar de istorie dela universitatea din București, Ion Ursu. Moartea i a fost cauzată de ufos. Tânărul profesor era unul dintre cercetătorii cei mai valoroși ai trecutului neamului românesc. Lucrarea sa din urmă este o monografie aproape completă a vieții marelui voevod Ștefan al Moldovei. Moartea lui Ion Ursu lasă vii regrete în sufletele tuturor colegilor și cunoscuților săi.

Pelerinajul la Ierusalim

Un raportor al ziarului *Vitorul*, a rugat pe I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, la sosirea sa în București din călătoria întreprinsă la locurile sfinte, să expună momentele de seamă ale călătoriei acesteia.

Înaltul prelat a răspuns:

— Scopul acestui pelerinaj, începe I. P. S. Sa, a fost de sigur înainte de toate desăvârșirea unui sentiment profund religios. Era o vie necesitate sufletească, acum după ce ne-a ajutat Dumnezeu să înfăptuim idealul național, să mergem să aducem prinosul nostru de mulțumire și recunoștință, cercetând locurile sfinte prin viața pământească a Mântuitorului. Leagănul creștinismului a fost de altminteri un punct de atracție, pentru orice inimă creștinească. Acestui scop religios am alăturat și un scop instructiv. Găsindu-ne în Palestina, nu puteam lăsa Egiptul care-și are tradițiile sale mari bisericesti; pelerinajul acesta este și un omagiu pe care-l aducem noi României mări. Am fost convins că din Ardeal se cuvine să se pornească inițiativa lui. Pretutindeni am fost considerați nu simpli particulari, ci reprezentanți ai statului și bisericii românești. În tot locul am fost îmbrățișați cu căldură. La Constantinopol ne-au așteptat reprezentanții patriarhiei, cari au fost tot timpul cu noi și cu cari am discutat multe chestiuni importante bisericesti. Stau și-acum sub impresia dezolantă pe care mi-a făcut-o situația de azi a patriarhiei din Constantinopol. La Iafa am fost așteptați de mitropolitul Vasile, care ne-a salutat în numele patriarhului Ierusalimului, Damianos.

Am fost găzduit tot timpul la patriarh, ear în vizitele ce le-am făcut, ne-a condus neobositul mare dragoman al patriarhiei, arhimandritul Teodosie.

S'a potrivit ca s'ajungem la Ierusalim în ziua sârbării înălțării Sf. Cruci, care la Sf. Mormânt, are un fast deosebit. În data ce am ajuns am luat parte la vecernea ce s'a săvârșit, conduși apoi la biserica mormântului, la Golgota și la toate locurile sfinte din jurul Sf. Mormânt. A doua zi a fost liturghie solemnă săvârșită de patriarh, la care am slujit eu și episcopul Iustinian Teculescu.

De aici am mers cu toții la recepție, unde primii cuvânt în numele pelerinilor l-am rostit eu.

În răspunsul său, patriarhul a binecuvântat grupul românesc, s'a întreținut cu noi timp îndelungat, arătându-și marea bucurie de a ne fi văzut atât de mulți. În zilele următoare s'au vizitat locurile sfinte din Ierusalim și din Palestina. La Peștera din Betleem s'au rostit rugăciuni, iar eu am citit evanghelia găsind un exemplar dintr-o ediție veche românească. Locul unde s'a născut Mântuitorul nostru a produs un moment de religiozitate pe care nimic nu-l poate reda.

Două zile mai târziu toți pelerinii cari se sovediseră în zilele anterioare, s'au cuminecat. Aci s'au făcut rugăciuni speciale pentru țară, pentru rege, pentru biserică, pentru popor și atât la liturghia făcută în ziua Sf. Cruci ca și la liturghia care s'a făcut aici, s'au pomenit toți acei vii și morți pentru cari s'au trimis pomelnice. Au fost pomelnici aproape zece mii. Am vizitat de asemeni: Marea Moartă și Iordanul, în care s'a făcut sfințirea apei celei mari, stopindu-se cu apă sfântă toți credincioșii. Pelerinii au făcut apoi bae în Iordan. De aci ne-am întors prin Ierichon,

care în locul plin de pietre și pustiu din această regiune, apare ca singura insulă verde, acoperită cu portocali, lămâi și banani. Am cercetat Betania, mormântul lui Lazăr, locul pe care a fost casa Mariei și Mariei, de unde s'a înălțat Mântuitorul la cer. Am trecut pe la fântâna lui Iacob și de aici ne-am urcat pe muntele Taborului, unde s'a citit evanghelia pentru schimbarea la față, și s'a făcut o scurtă meditație. De aici ne-am oprit pe țărmul lacului Tiberiada, am fost la Capernaum. Pe țărmul minnat al acestui lac, ne-am reamintit multe din înaltele momente din viața Mântuitorului, aci a ales El dintre pescari apostoli, aci a săvârșit minunea pescuitului bogat și a hrănit cu două pâni și cinci pești cinci mii de oameni.

Dela lacul Tiberiadei ne-am îndreptat spre Nazaret, unde am rămas peste noapte, fiind găzduit de mitropolitul Clopa din Nazaret. Și am stat până târziu în noapte într-o tăcere religioasă, care ne-a dat putință să retrăim cu o vie intensitate unele momente din viața Mântuitorului. A doua zi de dimineață am fost la atelierul lui Iosif bărbatul Fecioarei Maria. În drum ne-am oprit la fântâna lui Iacob, zidită de patriarhul Vechiului Testament și care s'a păstrat până în zilele noastre. Lângă această fântână a cărei apă răcoasă este o binefacere, s'a întâlnit Mântuitorul cu femeia samariteancă. Aici la fântână toți pelerinii au înghinchiat, s'a citit evanghelia și s'au făcut rugăciuni. De șase mii de ani fântâna potolește zădărnicele setea drumeților.

La fântâna lui Iacob

De-asupra fântânei s'a ridicat o capelă ortodoxă începându-se și ridicarea unei marelui biserici de către Ruși. S'au înălțat pereții până aproape de acoperiș. Dacă ar putea România să termine biserica aceasta? Eu am convingerea că nici un alt mijloc de propagandă n'ar fi mai puternic de cât zidirea acestei biserici, căci aici unde se născădă și se ia la întrecere toate confesiunile, sporește prestigiul bisericii și al statului românesc. Patriarhia dela Ierusalim cu mijloacele ei atât de restrânse nu poate face nimic. Dealtminteri, zidurile au și început să se năruie.

Situația critică a Patriarhiei

În aceeași seară, ne-am înapoiat la Ierusalim, unde ne-am urcat pe Via Dolorosa, drumul pe care l-a parcurs Mântuitorul pe Golgota, purtându-și crucea. În ziua plecării din Ierusalim, am vizitat pretoriul, unde a fost judecat Mântuitorul, iar în drumul nostru spre Iafa am trecut prin satul Arimateia, de unde era de fel Iosif, cel ce-a uns cu mir trupul Domnului.

Înainte de a continua, se cuvine să aduc la cunoștința creștinilor români situația foarte strămtorată în care se găsește patriarhia. Nicăieri ca în Palestina nu vezi o mai mare năvală, din partea tuturor confesiunilor, pentru ridicarea de biserici, școli, instituții misionare, etc. Sprijinul țărilor lor le este din belșug asigurat. În acest timp patriarhia ortodoxă care deține azi principalele locuri sfinte, se stinge. Situația din Rusia, convulsunile grecești și lipsa aproape a oricărui fel de subsidii din partea Iugoslaviei și a Bulgariei, sunt cauzele dureroase ale acestei stingeri.

Opera de salvare

Noi le-am adus de la statul nostru și de la alți oameni de bine 550,000 lei.

Ce'nseamnă însă aceasta față de marile nevoi? Patriarhul Damianos, ni-a făcut o impresie onantă descriere a realității.

N'am altă dorință mai mare de cât să mă pui în fruntea unei mișcări care să aducă salvarea... Desăvârșita încredere, pe care o am în inteligența și înțelepciunea conducătorilor noștri și credința în bunătatea sufletului românesc, vor constitui cei doi suporti uriași pentru activitatea care voi începe. De-altminteri, marele număr de pelerini cari au fost cu mine, vor fi și ei, fiecare'n cercul lui, puternici propagandiști.

În Alexandria

Pe ziua de 2 Octomvrie ne-am reîmbarcat pe «Împăratul Traian» și pe-o vreme minunată am călătorit până a doua zi înainte de amiază, când am ajuns la Alexandria. Întru întâmpinarea noastră se aflau reprezentanții autorităților egiptene.

Un ceas mai târziu, împreună cu episcopul Teculescu și cu dna general Văitoianu, eram primiți în audiență de regele Fouad, în palatul său din Alexandria. Ziua de Vineri, la mohamedani, nu i zi de audiență și totuși regele Fouad s'a grăbit să facă această excepție ca o atenție specială față de țara și biserica noastră. Suvranul a insistat în mai multe rânduri asupra necesității intensificării legăturilor economice cu țara noastră. Audiența a durat aproape o oră. În celelalte două zile, s'au vizitat bisericile creștine, moscheele, muzeele din Alexandria și Cairo, iar în ziua de 6 Octomvrie «Împăratul Traian» a ridicat ancora, depunându-ne în dimineața zilei de 9 la Constanța.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* în zilele din 11—13 Octomvrie a luat parte la sărbătorile dela Iași, în 15 l. c. a asistat la deschiderea Corpurilor legiuitoare, iar în 16 l. c. s'a întors acasă.

În urma sfinței sărbători de Miercuri, Cav. Paraschiva, ziarul nostru apare astăzi pe 6 pagini.

Icoanele cultului ortodox. I. S. Sa Patriarhul Miron a făcut cunoscut ministerului cultului și artelor, că nimeni nu are dreptul de a imprima și răspândi icoanele cultului ortodox, în afară de Sf. Sinod. Înaltul prelat cere să se ia măsuri contra celor ce nu vor respecta această dispoziție.

Dela Asociațiune. În seara de 8 Octomvrie a. c., s'a ținut în Sibiu, la sediul «Asociațiunii», o ședință a comitetului central, prezidată de dl V. Goldiș. Punctul principal al ședinței a fost darea de seamă a dlui președinte despre vizitarea capitalelor a 14 județe din Transilvania, pentru organizarea cât mai intensă a propagandei culturale. (Orășele au fost: Timișoara, Lugoj, Alba-Iulia, Deva, Arad, Oradea-Mare, Cluj, Turda, T. Mureș, Miercurea-Ciucului, Sf. Gheorghe, Brașov, Făgăraș). Pretutindeni a fost primit cu mare bucurie și toți reprezentanții județelor și ai orașelor l-au promis cel mai mare sprijin. Conferențele ținute de dl președinte au fost ascultate de un numeros public. În urma intervențiilor, Asociația e pe cale d'a avea în fiecare capitală de județ câte un local propriu și câte un secretar, retribuit, care să îngrijească de intensificarea propagandei în județ. Dl V. Goldiș va întreprinde zilele viitoare alte vizite, în alte capitale de județ din Ardeal, cu acelaș scop. Tot în ședința din 8 l. c. s'a luat cu bucurie la cunoștință înființarea unui nou despartământ: *Panclă și Crucea de Jos*, cu cătunele Dumbrava și Seta nouă. — Asociațiunea a primit cu bucurie ideea plasării pentru studii în Ardeal a unor tineri și tinere transilvăneni. Au și sosit 3 fete și 4 tineri, cari au fost plasați parte la internatul din Sibiu al Asociației (fetele), parte

la școala din Olat (elevii înuși pe sepele «Albinci»). — La serbările în legătură cu desvelirea bustului poetului național *Mihai Eminescu* în Sân-Nicolaul-mare, Duminecă, în 11 Octombrie, de sub patronajul Acad. Rom. a Ministerului cultelor, a Soc. Scriitorilor, a Fundat. Principele Carol și a Asociațiunii, a vorbit în numele acestei instituții dl profesor universitar *G. Bogdan Dulcă*, președintele secției literare-filologice, ca delegat.

Inaugurare. Direcțiunea liceului «Aurel Vlaicu» din Orăștie va face inaugurarea noului an școlar, și totodată sfîșirea noului edificiu al liceului, în ziua de Duminecă, 18 Oct. c. la ora 11 a. m.

Seminar monahal. La 15 Octombrie începe să funcționeze seminarul monahal dela mănăstirea Neamț. Acest seminar monahal este primul de acest gen în țara noastră. El va funcționa sub conducerea fostului episcop de Huși Nicodem, actualul stareț al mănăstirii.

Monumentele fără rost. În orașele Ungariei, reduce între mîni firești, s'a sărbătorit cu clipe religioase amintirea comandanților unguri executați la Arad în 6 Octombrie 1849. Cu acest prilej, în unele orașe, s'au rostit discursuri împotriva României pe motivul demontării statuei dela Arad, «a celor 13 martiri» maghiari. — Este o supărare de prisos: mai avem un asemenea monument și în Zagreb, — dar astfel de monumente în țara românească n'au ce căuta, și ele vor fi puse la locul cuvenit, în vre-un muzeu, pentru a nu mai sfîdi pe față sentimentele unui popor desrobît.

Anunț. Legațiunea noastră din Paris comunică următoarele: În virtutea unor noi dispoziții, reprezentând venirea străinilor în Franța, consuliile franceze din străinătate pot libera solicitanților vize «dus și întors», care dau dreptul unui bilet de liberă petrecere de 2 luni în Franța. Mulți români, cari se prezentau oficiilor consulare franceze din România, obțin vize «aller retour», crezând că acestea pot da dreptul la un sejur nelimitat. Alunși în Franța sînt obligați să părăsească teritoriul francez după termenul sus arătat. Se aduce la cunoștință interesatilor că, atunci cînd doresc să stea în Franța mai mult de două luni, trebuie să specifice acest lucru, în cererea ce o adresează consulatului.

ȘTIRI LOCALE

Conferență. Despărțământul Sibiu al «Asociațiunii» și secția Sibiu a «Asoc. profesorilor secundari români» anunță publicul că se vor începe, ca în fiecare an, totuși, conferințele atât de bine primite de obștea românească. În ziua conferință va fi a dlui vicepreședinte al director al d. s., *Dr. Gh. Preda*, Duminecă, în 18 Oct. 1925 în sala prefecturii. Dsa va vorbi despre călătoria dale întreprinsă în Africa de nord, în decursul anului acestuia: «Ce poate vedea un european la Arabi, impresii de călătorie din Africa de nord». Conferința va fi însoțită de numeroase protecțiuni luminoase (skootoon). Începutul la ora 6 seara. Prețurile obișnuite.

Convenire socială împreună cu Culesul viilor aranjează «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» Duminecă în 18 Oct. 1925 în sala dela Unicum. Programul constă din coruri mixte și declamațiuni. După program urmează dans.

Publicație. Se aduce la cunoștință celor interesați ca cererile pentru locuințe fixe și de chirie, scutiri de rechiziție, acțiuni etc., se vor preda dui Pui. M. Jor Ad-ție Nicolae Geanguș, secretarul comisiei mixte de rechiziții a Jud. Sibiu, la oficiul primăriei orașului Sibiu, camera Nr. 15, în zilele și orele următoare: în fiecare Luni, Marți, Joi și Vineri între ora 15—17 (3—5) p. m. în care timp se pot da și relațiuni în legătură cu locuințele. Sediințele comisiei mixte de rechiziții se vor ține tot acolo, în camera Nr. 16, în fiecare Vineri, între orele 17—20 (5—8) p. m.

Publicațiune. Devenind cu 1 Octombrie 1925 exigibile toate impozitele constatate și înscrise în roluri, invităm pe toți contribuabili a și a hita fără întârziere, cel mai tîrziu până la 20 Octombrie a. c. După aceasta data se va proceda la sechestru fără alt aviz prealabil. Tot odată aducem la cunoștință că apelurile, contravențiunile și recursurile în senzul legii nu sus pîndă exercităre. Șef perceptor: *Mica*.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Revista Teologică. Au apărut Nrii 8—9 din 1925 cu următorul cuprins: Tr. Scorobet: Creștinismul practic. Ștefan Metes: Relațiile bisericii românești ortodoxe din Ardeal cu Principatele române în veacul al XVIII-lea. Dr. Gr. Cristescu: Măntuitorul ca profesor. N. Colan: Personalitatea. N. Popovici: Introducerea creștinismului la Români. M. Mihăileanu: Progres social fără progres moral? Fr. P. Morușca: Un drum de reculegere. Prof. Dr. Gr. Cristescu și N. Colan: Mișcarea literară: La psychologie dela Conversion chez les peuples non civilisés. Sf. Pavel către Filimon. «Propovăduiți Evanghelia!»... Impotriva beției. Două întâmplări minunate. Dureră Vinerii celei Mari și Soarele sfîntelor Paști. Anuarul liceului ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov. Împărăția lui Dumnezeu după Noul Testament. Neculce: Cronică bisericească culturală: Congresul Asociației generale a clerului ortodox. Pentru pacea lumii. Mișcările confesionale în Cehoslovacia. «Astra» la Reghin. Note și informații. Redacția și administrația: Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 32. Abonamentul pe un an 140 Lei.

Călușa agricolă. Din Călușa agricolă, întocmită de dl D. Comșa în Sibiu, a apărut și e pus în vânzare al III-lea și cel din urmă tom, anume *Legumăritul și Florăritul*, 182 pag. 8° mare garmond, cu numeroase ilustrații în text. Prețul unui exemplar e 60 Lei, plus 5 Lei taxă postală, ear cu ramburs 10 Lei. Tom. I (Economia câmpului), apărut de mai înainte, fice 90, ear tom II (Pomăritul și Vîntul) 50 Lei, plus taxa poștală menționată. Tus trele tomuri, broșurate separat sau împreună, se vin cu 200 Lei, plus taxa postală. Comenzile adresate direct autorului *D. Comșa* în Sibiu se execută prompt. Librarilor se acordă 25% rabat, dacă pr'ul se achită de mai înainte, prin mandat postal sau ramburs.

Expoziția artistică, de studiu, a Asociațiunii, în Sibiu

Publicăm programul serbărilor în legătură cu expoziția proiectată:

I. Duminecă, 25 Oct. 1925: a) ora 11 jum. dim.: Deschiderea expoziției în «Muzeul Asociațiunii», cu o scurtă cuvîntare a unuia dintre organizatori; b) la ora 5 jum. d. m. (la Prefecturii): Evoluția și problemele artei românești (conferința dui prof. I. D. Ștefănescu); c) seara la ora 9 (la Prefecturii): Concert clasic — piano — prof. D. Dimitriu dela Conservatorul din București, precedat de o Introducere asupra cugetării muzicale, de dl prof. I. D. Ștefănescu.

II. Luni 26 Oct.: a) ora 11 și un pătrar dim. (Muzeul Asociațiunii): Lămuriri tehnice asupra artei broderilor și, în special, asupra broderiilor românești (prof. I. D. Ștefănescu); b) ora 5 și trei pătrare (sala Prefecturii): Evoluția și problemele artei românești — a 2-a conferință a dlui prof. I. D. Ștefănescu; c) ora 9 seara (sala Prefecturii): Concert clasic — piano — prof. D. Dimitriu, precedat de o Introducere, lămurind compozițiile, ce se vor executa.

III. Marți 27 Oct.: a) ora 11 și un pătrar (Muzeul Asociațiunii): Lămuriri tehnice asupra artei covoarelor orientale și scoarțelor românești; b) ora 5 și trei pătrare (sala Prefecturii): Evoluția și problemele artei românești, — a 3-a conferință a dlui prof. I. D. Ștefănescu; c) ora 9 seara (sala Prefecturii): Concert clasic — piano (ultimul concert) — prof. D. Dimitriu; precedat de o Introducere, lămurind compozițiile, ce se vor executa.

IV. Miercuri 28 Oct.: a) ora 11 și un pătrar (Muzeul Asociațiunii): Lămuriri asupra picturii românești moderne și, în special, asupra operii pictorilor G. Iorgescu și Verona; b) ora 5 și trei pătrare (sala Prefecturii): Evoluția și problemele artei românești, — a 4-a conferință a dlui prof. I. D. Ștefănescu.

V. Joi 29 Oct.: a) ora 11 și un pătrar: Problemele picturii — lămuriri tehnice în Muzeul Broderiilor; b) ora 5 și trei pătrare (sala Prefecturii): Evoluția și problemele artei românești — ultima conferință a dlui prof. I. D. Ștefănescu.

Vineri, Sămbătă și Duminecă (30 Oct.—1 Nov.) va fi deschisă expoziția.

Luni 2 Nov. închiderea expoziției.

Concurs

În conformitate cu ordinul consistorial Nr. 8333 din 17 Sept. 1925, se publică prin această concurs cu termen da 15 zile dela cea dintîi apariție în zărlul Telegraful Român, pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Ioan Dumitrescu din parohia de cl. III-a Tîcușul român, protopresbiterul Cohalm.

Beneficiile împreună cu acest post sînt: 1/2 din venitele stolare, plus dotația dela stat; ear până cînd acest post va fi recunoscut d'n partea statului, viitorul capelan va primi echivalentul salariului dela actualul paroh.

Reflecții în îndreptățiti la acest post sînt poftiți a-și trimite petițiile provăzute cu documentele necesare în termen subsemnatului și să se prezinte, după prealabila anunțare cătră subsemnatul, și în parohie în v'ro Duminecă sau sârbătoare înainte de publicarea alegeții, spre a fi cunoscuți de credincioși și a-și arăta dexteralitatea în predică și cîntare.

Cohalm, la 6 Octombrie 1925.

Oficiul protopopesec cu comitetul parohial din Tîcușul-român.

Emilian Stofea,
protopop.

(116)

2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei Săliștat, protop. Agnitez, se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sînt cele fasionate în ocala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, unde este arătat ca sesiune parohială de 3 jugăre 526 stg. p. la cari sînt a se mai socoti alte 3 jugăre date prin legea agrară în arîndă forțată.

Doritorii de a ocupa acest post sî și înainteză cererile concursuale înscrise conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu, și cu în cunoștințarea acestuia să se prezine în termenul indicat în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserica din susnumita parohie spre a cînta și predica, eventual a celebra și sf. liturgie, și a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 29 Septembrie 1925.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopopesec ortodox-român al tractului Agnita.

Ioan Alexandru
adm. protop.

(119) 1—1

Prim-medec Dr. Révész

specialist în boale nervoase, și-a reînceput consultațiile, Sibiu, Strada Orezului (Avram Iancu) 3, d. a. 2—4.

Acela vrea să vă inducă în eroare,

dacă vă oferă cutii și pachete ca adaus la cafea, cari au o asemănare cu «Veritabilul Franck» după modul de ambalare și după recomandările exagerate, însă toți nu este «Veritabilul Franck». Deci atenție la atari imitațiuni! Dacă doriți să aveți pe unicul «Veritabilul Franck», vă rugăm să primiți numai ambalaje, pe cari e vizibilă marca noastră înregistrată: Rășnita de cafea și semnătura Heinrich Franck Söhne.

(78) A 50